

بیداری اسلامی؛

انتخاب مصر

تألیف: دکتر محمد عماره

مترجم: مهدی عوض پور

انتشارات دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

تهران: بزرگراه شهید چمران،

پل مدیریت

تلفکس: ۸۸۳۷۰۱۴۲

صندوق پستی ۱۵۹-۱۴۶۵۵

E-mail: isu.press@yahoo.com

فروشگاه اینترنتی:

www.ketabesadq.ir

دانشگاه امام صادق (ع)

بیداری اسلامی: انقلاب مصر ■ تألیف: دکتر محمد عماره ■ ترجمه: مهدی عوض پور

ناشر: دانشگاه امام صادق (ع) ■ نماینده: رضا دبیا ■ چاپ اول: ۱۳۹۱ ■ قیمت: ۴۵۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه ■ چاپ و صحافی: زلال کوثر ■ شابک: ۵-۲۳۰-۲۱۴-۶۰۰-۹۷۸

همه حقوق محفوظ و متعلق به ناشر است.

این اثر ترجمه‌ای است از:

نورۃ ۲۵ پنجم، محمد عماره، دارالاسلام، ۲۰۱۱، القاهرة

سرشناسه: عماره، محمد Imarah, Muhammad

عنوان قرارداد: نورۃ ۲۵ پنجم و کسر حاجز الخوف... فارسی

عنوان و نام پدیدآور: بیداری اسلامی: انقلاب مصر / تألیف محمد عماره؛ ترجمه مهدی عوض پور.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۹۱

مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص

شابک: ۵-۲۳۰-۲۱۴-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت کتابخانه

موضوع: اسلام و دولت — مصر

موضوع: مصر — سیاست و حکومت — ۱۹۸۱م.

موضوع: مصر — تاریخ — اعتراض‌ها، ۲۰۱۱م.

شناسه افزوده: عوض پور، مهدی، ۱۳۶۵ - مترجم

شناسه افزوده: دانشگاه امام صادق (ع)

رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۹۰۴۱ ت ۸۲۵/ع BP۲۳۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۲۸۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۰۸۵۲۱

فهرست مطالب

۷.....	سخن ناشر
۸.....	مقدمه
۱۱.....	مقدمه مترجم
۱۳.....	پیشگفتار
۱۵.....	پی‌نوشت‌ها
۱۷.....	تعاریف
۱۷.....	انقلاب (الثورة)
۲۲.....	پی‌نوشت‌ها
۲۳.....	فصل ۱: مشروعیت اسلامی
۳۱.....	پی‌نوشت‌ها
۳۳.....	فصل ۲: شبهات فقهاء درباری
۵۴.....	پی‌نوشت‌ها
۵۷.....	فصل ۳: انقلاب علیه اشتباهات نظام گذشته
۵۷.....	گفتار اول: علماء حامی قیام مردم
۵۹.....	گفتار دوم: انقلاب‌های مردم مصر
۶۱.....	گفتار سوم: انقلاب علیه اشتباهات نظام حسنی مبارک
۶۹.....	گفتار چهارم: تقابل نظام حسنی مبارک با اسلام
۸۶.....	پی‌نوشت‌ها

فصل ۴: چشم‌اندازهای آینده	۸۷
گفتار اول: دولت مدنی و مرجعیت اسلامی	۸۷
گفتار دوم: شهروندی: اسلامی؟ یا سکولاریستی؟	۹۴
گفتار سوم: شورای اسلامی	۱۰۱
گفتار چهارم: دموکراسی غربی	۱۱۵
پی‌نوشت‌ها	۱۲۵
و در پایان	۱۲۹
منابع و مآخذ	۱۳۱
درباره نویسنده	۱۳۵
تألیفات و تحقیقات نویسنده	۱۳۹
نمایه	۱۴۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَثِيرٌ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَهُهُ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَهُهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَهُهُ مَنْ يُنِيبُ
 (قرآن کریم - سوره مبارکه تهودی (۱۲). آیه شریفه (۱۳))

سخن ناشر

اسلام از آن حیث که دینی جامع و کامل است و مبتنی بر فطرت پاک به ودیعه نهاده شده از سوی حضرت حق تعالی در نهاد تمامی آدمیان می باشد؛ دارای جذابیت و اصالتی است که در نهایت خواهد توانست بر تمامی تاریکی ها و حجاب ها فائق آید. به همین خاطر است که خداوند متعال، ندای اسلام را برای مشرکان بسیار سنگین و غیر قابل تحمل می خواند. به عبارت دیگر، سلامت، عقلانیت، رضایت مندی و سعادت که از ناحیه حاکمیت کلام الهی حاصل می آید، چنان است که تمامی عقول سلیم را به خود جذب می نماید و این معنای مشخص بیداری اسلامی است که مرزهای مختلف جغرافیایی را در هم نوردیده و امت های مسلمان و غیر از آنها را تحت تاثیر قرار می دهد.

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق علیه السلام در راستای انجام رسالت علمی - کاربردی خویش در ارتباط با موضوعات جاری در جامعه اسلامی و جهانی، و با عنایت به حساسیت های تنوریک «بیداری اسلامی» در عرصه علم و نظر، نسبت به فعال سازی دبیرخانه مطالعات بیداری اسلامی در حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق علیه السلام اقدام نموده تا با استفاده از مجموع

توان علمی - تحلیلی موجود در دانشگاه و سایر مؤسسات و مراکز علمی - پژوهشی؛ رویکردی تحلیلی نسبت به این موضوع را طرح، پی‌گیری و توسعه دهد. نتیجه این اقدام، تهیه و عرضه متون کارشناسی‌ای در قالب گفت‌وگو، مجموعه مقالات و آثار پژوهشی است که هم اکنون خدمت علاقه‌مندان نمونه‌ای از آن تقدیم شده است.

معاونت پژوهشی دانشگاه ضمن تشکر از مدیریت متمرکز دبیرخانه و مشارکت فعال اساتید، دانشجویان و محققان در این حوزه، از تمامی پژوهشگران فعال در این زمینه تقاضا دارد با ارائه نظرات اصلاحی و یا متون تحقیقاتی شان جهت نشر از سوی دانشگاه، ما را در تحلیل هر چه بهتر و جامع‌تر پدیده بیداری اسلامی و غنی‌سازی مفهومی و نظری موضوع یاری رسانند. امید آن که از این طریق شاهد همکاری مؤثر و مستمر دو حوزه عملی و نظری در راستای تقویت جریان بیداری اسلامی و توسعه آن در گستره جهانی باشیم. إن شاء الله

و لله الحمد

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا
 الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ
 (قرآن کریم، سوره مبارکه الحديد، آیه شریفه ۱۶)

مقدمه

بررسی تحلیلی تاریخ تحول جوامع بشری حکایت از آن دارد که مکتب اسلام به دلیل اصالت ذاتی و حقیقتی که از ناحیه شارع برای آن قرار داده شده است، پیوسته مورد اقبال و توجه عقول سلیم و قلوب پاک بوده است. با این حال، دُرّ گرانمایه نزد مسلمانان چنان که شایسته و بایسته بوده، پاس داشته نشده و لذا شاهد برخی از غفلت‌ها، انحراف‌ها و یا جهالت‌ها در موضوع التزام به اصول اسلامی و دعوت به آن بوده‌ایم. آنچه این وضعیت نامطلوب را نقد و اصلاح نموده، لطف الهی و اراده مردان و زنان مؤمنی بوده که توانسته خیزش‌های رهایی‌بخش و نهضت‌های اصلاحی را با هدف بازگشت به اسلام پدید آورد. بیداری اسلامی را می‌توان نظریه‌ای جامع و کاربردی در این زمینه ارزیابی نموده که دو ساحت نظر و عمل را در حیات انسان تحت تأثیر قرار داده است.

باعنایت به ظرافت‌ها و پیچیدگی‌های نظریه «بیداری اسلامی» - از یک سو - و حساسیت‌ها و پیامدهای قابل توجه عملی آن - از سوی دیگر - دبیرخانه مطالعات بیداری اسلامی با هدف: اولاً- شناخت و تحلیل تحولات جاری در منطقه؛ ثانیاً- گمانه زنی و سناریوپردازی در خصوص آینده تحولات منطقه‌ای و جهانی؛ و بالاخره: ارایه راهبردها و راه کارهای مناسب برای

مدیریت بیداری اسلامی جهت نیل به اهداف عالی آن در آینده؛ تأسیس گردید. دبیرخانه ضمن تشکر از تمام اساتید، دانشجویان و محققانی که ما را در انجام این مهم و تحقق اهداف بیان شده، یاری نموده اند؛ از تمام کارشناسان و پژوهشگران تقاضا دارد با ارسال نظرات و آثار خود ما را در این راه دشوار علمی یاری رسانند. برای این منظور دبیرخانه مطالعات بیداری اسلامی^۱ آماده دریافت و نشر سایر آثار تکمیلی و اصلاحی می‌باشد.

دبیرخانه مطالعات بیداری اسلامی

۱. نشانی دبیرخانه: تهران، بزرگراه شهید چمران، پل مدیریت، دانشگاه امام صادق علیه السلام، ساختمان جدید، طبقه پنجم، معاونت پژوهشی، دبیرخانه مطالعات بیداری اسلامی.

مقدمه مترجم

انقلاب مردم مصر علیه حکومت خودکامه حسنی مبارک، نقطه عطفی در تاریخ مصر پس از اسلام و بلکه در تاریخ کل جهان عرب است. این انقلاب، با سرنگونی فرعون‌نی دیگر، جهانیان را شگفت زده کرد و چهره واقعی کافران و منافقان را بر ملا ساخت و آنان را به زیاله دان تاریخ فرستاد. این انقلاب پر برکت سرشار است از عبرت‌ها، پندها، حکمت‌ها و نشانه‌ها، به گونه‌ای که هر انسان عاقلی را به شکرگذاری از خداوند باری تعالی وامی‌دارد. خداوند بار دیگر با سرنگونی طغیان پیشگان و مستبدان، بر مسلمانان منت گذاشت.

این انقلاب و انقلاب‌های مشابه در سایر کشورهای عربی - بار دیگر به ما یادآور شد که شب هرچقدر طولانی شود، ناگزیر خورشید طلوع خواهد کرد و ستم‌کاران هر اندازه که شب‌شان دراز شود و سرکوب و استبدادشان فزونی یابد، به ناچار روزی حکومت‌شان رو به زوال رفته و به هلاکت خواهند رسید.

نظام حسنی مبارک در طول سه دهه حاکمیت خود بر سرزمین نسل جنایت‌ها و خیانت‌های فراوانی در حق مردم مسلمان مصر مرتکب شد. گرایش‌های ضد اسلامی مبارک و تلاش برای تغییر ذائقه اسلامی مردم مصر، سرسپردگی او به صهیونیست‌ها و غرب بویژه آمریکا در بسیاری از مسائل از جمله محاصره مردم مظلوم غزه و حمایت از آمریکا در اشغال عراق و

افغانستان و تبدیل این کشور به خادم صهیونیست‌ها و نیز گسترش روز افزون فقر و نابرابری اجتماعی و تقلب در انتخابات و ایجاد انحصار به نفع عده‌ای از اطرافیان و افزایش نیروهای امنیتی با هدف حمایت از نظام حاکم و در نتیجه سرکوب بیشتر مردم، تنها بخشی از جنایت‌های نظام حسنی مبارک در حق مردم فرمیخته مصر بود و همین‌ها باعث شد که خشم مردم انقلابی مصر فوران نموده و حکومت استبدادی فرعون مصر را سرنگون نماید.

انقلاب مردم مصر خیزشی برخاسته از اسلام است که دوره قبلی را پایان بخشیده و آغازگر دوران جدیدی است که اوضاع را کاملاً دگرگون خواهد ساخت. این انقلاب با الهام بخشی به سایر انقلاب‌های منطقه، منافع دشمنان امت اسلامی بویژه آمریکا و رژیم صهیونیستی را به خطر خواهد انداخت و در نهایت راه را برای افول رژیم صهیونیستی این غده سرطانی هموار خواهد نمود.

مهدی عوض پور^۱

۱. کارشناسی ارشد معارف اسلامی و علوم سیاسی، فارغ التحصیل دانشگاه امام صادق (علیه السلام) Mahdi.evazpour@gmail.com

پیشگفتار

خداوند متعال فرمود: ﴿وَكُلُّ مَنْ حَسَرَ عَلَىٰ غَدَابَةٍ أَجْرَ لَيْلٍ لِّمَنْ هَلَكَ عَنَّا دُونَ ذَلِكَ﴾ او نیست؛ (۴۱) ایراد و مجازات بر کسانی است که به مردم ستم می‌کنند و در زمین به ناحق ظلم روا می‌دارند؛ برای آنان عذاب دردناکی است! ﴿[۱]﴾
پیامبر (ص) نیز فرمود: هر کس در دفاع از مالش کشته شود، به راستی شهید است و هر کس در دفاع از دینش کشته شود، به راستی شهید است و هر کس در دفاع از خونش کشته شود، به راستی شهید است و هر کس در دفاع از اهلش کشته شود، به راستی شهید است! ﴿[۲]﴾
و نیز فرمود: «اطاعت در معصیت خدا روا نیست بلکه اطاعت تنها در نیکی هاست» ﴿[۳]﴾.

و نیز فرمود: «به معروف امر کنید و از منکر نهی کنید و با ظالم مخالفت کنید و او را به (راه) حق بازگردانید. در غیر این صورت خداوند قلب‌های برخی از شما را با برخی دیگر در هم می‌آمیزد (قلب‌های همه تیره شده و به دلیل معاصی از قبول حق اجتناب می‌کند)؛ سپس دعا می‌کنید اما پاسخی نمی‌شنوید» ﴿[۴]﴾.

۱. شوری: ۴۱، ۴۲

۲. ترمذی نقل کرده است.

۳. مسلم نقل کرده است.

۴. ترمذی، أبو داود، ابن ماجه و إمام أحمد نقل کرده‌اند.

و نیز فرمود: «مردم اگر ظالمی ببینند و او را باز ندارند، زود است که خداوند با عذابی از سوی خود آنان را گرفتار سازد»^۱ [۵].

و نیز فرمود: «برترین جهادها، گفتن سخن حق نزد حاکم ستمگر است»^۲ [۶].

و نیز فرمود: «هر مسلمانی که مظلوم واقع شود و مبارزه کند و کشته شود؛ شهید از دنیا رفته است»^۳ [۷].

www.ketab.ir

۱. ترمذی نقل کرده است.

۲. أبو داود، ترمذی، نسائی، ابن ماجه و إمام أحمد نقل کرده‌اند.

۳. نسائی، ابن ماجه، درامی و إمام أحمد نقل کرده‌اند.

پی نوشت ها

[۱]: ﴿وَلَمَنْ أَنْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِّنْ سَبِيلٍ (۴۱) إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْتَغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (۴۲)﴾.

[۲]: و قال الرسول (ص): «من قُتل دون ماله فهو شهيد، و من قُتل دون دينه فهو شهيد، و من قُتل دون دمه فهو شهيد، و من قُتل دون أهله فهو شهيد».

[۳]: «لا طاعة في معصية الله، إنما الطاعة في المعروف».

[۴]: «لتأمرن بالمعروف، و لتنهون عن المنكر، و لتأخذن على يد الظالم و لتأطرنه على الحق أطراً، أو ليضربن الله قلوب بعضكم ببعض، ثم تدعون فلا يستجاب لكم».

[۵]: «إن الناس إذا رأوا الظالم فلم يأخذوا على يديه يوشك الله أن يعمهم بعقاب من عنده».

[۶]: «أفضل الجهاد كلمة حق عند سلطان جائر».

[۷]: «ما من مسلم يُظلم بمظلمة فيقاتل فيُقْتَل إلا قتل شهيداً».